

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 170 кор.

За границю

на цілий рік 16 рублів
або 86 франків
на пів року 8 рублів
або 48 франків
Повільне число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш мідости і віри не возьмеш,
бо руске ми сердце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шапкевича.

Виходить у Львові що дні крім неділь і руских свят о 5¹/₂ год. пополуночі.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. і. п. Дамбровського Харуцини. Експедиція місцева в Агонії Соколовського в пасажі Гавсманна.

Рукописи австрійські є лише на попереднє застереження. — Рекламні неопечатані візні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 31 с. від стрічки.

Всенімецькі загорільці.

(X) Після недавнього зворушення, яке проявило ся поміж всенімецькими загорільцями з нагоди утратізму в учительських семінариях в Опаві і Цешині, почали ся в сім таборі потроха втихомирювати. Лише деколи ще в альпійських або судетських краях гукне острійше якийсь німецький загорілець, котрий глядить тим способом піддержати свою популярність. Може бути, що заповіджене 18. серпня (як-раз на царські уродини) віче викличе наново се зворушення, бо очевидно треба в як найострійшій тоні подати звіт з переговорів д-ра Дершатта і Гріса з д-ром Кербером, треба висловити обурення задля пониження німецького живла в користь Чехів і Поляків і заговорити про „новий курс“ введений правительством. Німці конечно хотять висувати з розпорядків правительства в справі учительських семінарий на Шлеску, що оно тим зазначило вимірену проти Німців національну політику і спроневерило ся мовчки заключеній між Німцями і правительством політиці, що оно без дозволу Німців не зробіть Чехам ніякої уступки.

Сей спір Німців з правительством треба оцінювати лише із становища основних законів і з сего річового становища не можна нічого сказати проти відомих розпорядків правительства, бо оно лише виконує се, що основні закони приписують і кождому народови запоручають, іменно право свободного розвитку народности, язика і культури. Як довго єсть та законна постанова, так довго є се прямо обовязком правительства в рівній мірі дбати про культурні потреби всіх австрійських народностей. Можна лише жалувати, що правительство з рівною рішучістю не поступає в тім напрямі що-до Галичини і треба домагати ся, щоб оно і про рускі культурні потреби подумало.

Се все дуже добре розуміють і знають всенімецькі загорільці, однак вихиснують сю подію для своїх партійних цілей, для піддержки своєї популярности. Їх то заходом скликано на раду німецького виконного відділу, а безрадність сего відділу є для всенімецьких новим приводом до дальшого напору. Они вже домагають ся скликаня зборів всіх парламентарних німецьких сторонниць, щобі зайняти більше рішуче становище, хоч знають наперед, що і така акція всіх клубів не доведе до нішого успіху. Але колиб ще сего місяця повело ся всенімецьким загорільцям спонукати заступлені у виконнім відділі сторонництва до якоїсь акції, то для них се була-б виграна справа і для їх тайних намірів.

Пасивне становище Німців в останній сесії державної ради супроти чешкої обструкції, як і супроти правительства, було для всенімецьких вельми некорисне, се була для них начеб політична смерть. Виждаюче становище, яке супроти Чехів і правительства протягом чотирох останних років занимали німецькі сторонництва, довело до розлому всенімецького сторонництва, бо їх

єдність дасть ся удержувати лише завзятою боротьбою. Наслідком того розкладу всенімецького сторонництва, виборчі круги вельми збайдужніли та охолонули і відвернули ся від своїх героїв. Отже скріплене всенімецького сторонництва і его подвигнене можна би osiąгнути лише роздмуханєм тевтонського фурору, а в тій цілі всенімецькі користують ся як-раз пригідним для них положінням, що заняв ся на Шлеску. Можна сподівати ся, що Чехи будуть вельми раді, коли всенімецькі покинуть дотеперішнє пасивне становище і будуть вдоволені, коли они на себе переймуть роллю обструкційників. Що правительство з сеї нової обструкції не багато би собі робило, можна вже тепер предсказати, бо і німецька обструкція не спинить влади §. 14-го. Становище д-ра Кербера остало-б і надаліше таке саме супроти німецької обструкції, бо для правительства се рівнодушно, хто спинює роботу в державній раді.

Плєве і російська поліційна держава.

(Дальше)*.

(K) Цілим змаганєм і мрією Плєвого було перестроїти заграницьну тайну поліцію. Вей его величезні «задумані реформи», якими він старав ся немов ніском засипувати очи заграницьної преси, мали на меті скріпити всевладу бюрократії, яка вже і так розвельможилась безмежно. Міністерство сварбу мусіло дати на се десять мільонів рублів, аби на місце виборних зглядно независимих поліційних урядників по провінції станути могли поліцейські і козаки, відчинені прямо міністерству внутрішніх справ. Корпус жандармерії (поліційної поліції) поміжжив Плєва безмірно і взагалі всю поліцію підчинив поліційній поліції свого ресорту. У всіх більших городах поєновувано окремі т. зв. «ратункові комітети», що сповняли також задачу поліції. Цілу область Росії обвів Плєве густенькою сіткою, утканою зі шпонажі, денунціяцій і зради. Не було людини в російській імперії, починаючи від великих князів та міністрів аж до посліднього мужика, аби могла навпевно знати, що не підзирає єї віякий тайний поліцейст. На жаль стало на службу сему диктаторови-міністрови поліції много безхарактерних і підлих людців, навіть із круга інтелігенції. Се були індивідуи, що не змогли опирати ся поваді багатих тайних фондів. Деморалізація серед суспільности дійшла до нечуванних границь. Шкодила супроти всіх «надазуртальних жіц» була зорганізована з такою підлотою і помисловістю, що много честиві і порядні люди мусіли послуговати ся прямо ложню. Чеснота і характерність ставали чимраз то рідшими привметами. Також не підлягає ніякому сумнівови, що російська заграницьна поліція під тим позором, що підзирає і слідить російських анархістів, мала страшенно потянутий вплив на правительства європейських держав і вихисновувала свою впливову позицію до звичайної підлої шпонажі.

А вжеж найзамітнішнє є те, що Плєве до своєї самовлади не потребував навіть особливих, надазвичайних повноважень. Понятє закону

в Росії є вповні неозначене, хитке. Плєве міг не тільки у всякім случаю з окрема поступати по мірі потреби, то на основі оповіщених законів, то на основі тайних указів, але також і сам закон міг він після своєї впадоби толкувати і розуміти по своєму вже силою своєї необмеженої пятомої власти. Єму-ж прислугувало право адміністраційного покараня, значить, цілковито своєвольного покараня кождого, хто єму не сподобав ся, при чім не потребував обирати ся на звичайні суди.

При помочи строгої цензури можна було вже й перед тим не допускати до вселюдного відома подій в міністерствах, та в державі. Під Плєвом змогла ся також і строгість цензури; своєю суворістю супроти преси привчив він єї великої смирности і слухяности. Не тільки як за его попередників заборонював він часописям, чого не сьміють печатати, але понад се видавав ще зчаста розпорядки, в яких прямо приказував в якім дусі і з якою тенденцією мали они осуджувати вказані події чи справи. Плєве примінив в практиці нову азіатсько-національну теорію управи з нечуваною доси послідовністю і жостокістю.

Православє, самодержавє і московська народність, а властиво «абєдінєніє» і обмосковленє, се були кличі, які проголосив перед 23 роками Побєдоносєв для державної політики Росії, а які доперва Плєве сароміг ся перевести вповні по мистецьки, стратувавши безощадно все супротивні собі змаганя та думки.

Покляняючи ся ідолом московської національности, поділено невачє всіх російських підданих на два розряди: на справжних Москалів і таких, що їх треба обмосковити, отже Москалів в будучности.

Сим посліднім видано безощадну війну. Так приміром Фінляндцям відобрав Плєве конституцію, хоч всяка того рода зміна в державнім устрою, скоро послідує не в дорозі закону, уважає ся після російських державних законів «злочином». У Фінляндії завєдено московський поліційний тероризм. Вєслід за сим пішла конфіскація вірменського церковного майна, за тим внутрішня анархія, ворохобня, убийство Бобрікова і всілякі атентати на Кавказі.

Плєве думав тепер о ще більше жостоких мірах. «Я ще за ласкаво управляю» — сказав він і запероторив в тюрму поважного генерала і сенатора Шавмана, а его перехвалка, що він єспімає «вєіх» убійців Бобрікова, вказувала вже на перехід до «справдішних татарсько-азіатських теорем володіня. Годить ся при тім замітити, що ціла відвчальність за кріпченєскі програми і страшні події в Гомелі спадає вповні на Плєвого і его систему.

Так само розширив Плєве і принцип православя: православному духовенству велїв він надіпрати в поліційнім згляді членів громади і в данім случаю подавати на них доноси. Народну «прєсвітє» єдав він у здвоєній мірі тому адеморалізованому духовенству, а забобонність, суєвірє і віру в чуда серед простолоди Московщини старали ся православні пони скріпити винаходами нових святців і нових моцїв. З подвоєною енергією переслїдувано сектарєтво (загално звісно, як святівішній синод обдирав єї до поваги славного московского ієрєменика і мислителя гр. Льва Толстого. — Прим. Рєд.). А який був з того вислєд? Звісно. Чисно сект і сектарїв, що станули проти «казьонного» право-

* Гл. 171 ч. Руслана.

слава змогло ся страшенно, так що вкінці чудотворна ікона казанської Богородиці десь нараз щезла. (Сю ікону украдено).

(Конець буде).

Япансько-російська війна.

Не утеча а морська битва.

Що перерваня япанської блокади під Порт-Артуром не було простою утечею, а виданем морської битви, доказує пора і обставини виїзду російської ескадри. Виїзд відбув ся не тайком вночі, а на виду блокуючих кораблів, як се стверджує телеграма адм. Алексєєва до царя: «О год. 9 рано зачала російська флотія виїздити з Порт-Артура. Япанці сконцентрували ся на против нашої флотії в трьох лініях. Наша ескадра маневрувала, щоби передерти ся через лінії неприятеля. Підчас сего неприятельські торпедівці кидали торпеди на наші кораблі, супротив чого наші маневри були надзвичайно трудні. О год. 1. пополудни удало ся нашій ескадрі по 40 мінутів безнастанній борбі передерти ся в напрямі Шантунгу. Неприятельські кораблі гонили нас цілою силою. Коло год. 5. пополудни вивязала наново борба, яка тревала з тим самим вислідом кілька годин. Адмірал Вітгефт згинув. Командант «Царевича» ранний утратив притомність. Майже в тім самім часі неприятельські гармати ушкодили кермову машинерію сего панцирника і «Царевич» мусів 40 мінут стояти на місці. Російські кораблі мусіли через той час маневрувати довкола него. Команду ескадри обняв кн. Ухтомський, команду «Царевича» найстарший офіцер. З настанем ночі «Царевич» не міг їхати за ескадрою, яка стратила его з очий. Поплив він в напрямі до Владивостока. Вночі перетрив атак япанських торпедовців, а зі світаном дня зявив ся в близькості Шантунгу». — З того доведено видко, що випад портартурської ескадри удав ся ліпше, чим здавало ся в початку під вражівем тенденційних япанських та англійських вістей. Один «Царевич» остав ся, а решта ескадри, — як доносить Алексєєв — «стратила его з очий», поїхавши далше, отже не повернувши до Порт-Артура, як ложно доніс був Тоґо до Токіо. Як звісно, «Царевич» взяв відтак курс на полудне і прибув до Чінтав, де вже застав «Аскольда» і «Новика». В тій німецькій пристани дано їм 48 годин до переведеня поправок і набору угля. Ушкоджене «Царевича» під водою лінією коло керми, на разі направлено. На їм було 15 убитих і 40 ранених, а адм. Вітгефта гранат розшарпав на кавалки так, що остав з него тільки кусень одної ноги. Довкола пристані стережуть япанські кружляки, і візвали «Царевича», щоби він виїхав з пристани. Але «Царевич» ще далше посунув ся в глибину пристани. — Кружляк «Новік», по наборі угля мав вже виїхати і хотій бюро Райтера доносить, що его затоплено на 40 миль за пристанею, то можна мати ще повну надію, що той скорий і

справний корабель зумів уникнути небезпеки блокади. — Направи «Аскольда» поступають скоро, але уділений 48 годинний речинець минає ще скорше. Nord. Allg. Ztg. доносить, що в Чінтав видали воєнні власти приказ розброня російських кораблів, понеже нема надії, щоби по впливі даного їм речинця могли виїхати на повне море. Також і бюро Райтера подає, що «Царевич» і три російські контрторпедівці в присутності німецького губернатора стягнули флягу. — Про надпливаючу аргентинську флотію доносять, що на неї вже чигає часть флотії адм. Тоґа; про страти владивостоцької флотії нема ще потвердження з російської сторони. Безперечно, що в тих битвах не малих страт мусіли дізнати також і Япанці, однак она затаюють їх аж до сьмішности. І так Тоґо подає свої страти в людях на 12 офіцерів і 47 моряків убитих, а 12 офіцерів і 121 моряків ранних; Камімура тільки 2 убитих і 7 ранних. Страт в кораблях не було жадних — хто хоче, нехай вірить.

Під Порт Артуром.

З Ляояну доносять згідно до Петербурга, що 12 полків полудневої япанської армії відійшло до Порт-Артура. Мікадо мав наказати, щоби за всяку ціну здобуто Порт-Артур, хотій би навіть прийшло ся занехати операції в Манджурії і перенести їх на Корею. Речинець здобуто Порт-Артура — вже не звати по котрий раз — назначують до 23. с. м. По прибуттю відкликаних з Манджурії війск, буде під Порт-Артуром 80—90.000 війска з 400 гарматами. В Манджурії остало тепер коло 70.000 япанського війска, яке не є в силі облягати Ляояну. Вирочім безнастанні дощі унеможливають всякі операції. За те під Порт Артуром гремить борба. В телеграмі до царя з д. 13. с. м. доносить Алексєєв: Після сиравозданя з Порт Артура, Япанці заатакували Порт-Артура вночі д. 9. с. м. По 15-годинній борбі артилерії коло Такушан і Ляотушан переважалоючими силами, наші війска заняли згадані горби, однак не посували ся далше. Відтак серед зливного дощу виконали завзяті атаки на цілій східній фронт і всюду їх відперто. Рівночасно заатакували фронт від «Вовчого горба», однак їх і тут відперто.

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В середу: руско-кат. 7 Отрок в Єфез., Евдокія; рим.-кат. Ліберата. — В четвер: руско-кат. Евсигія, Фавія; рим.-кат. Єлени.

— **3 Олеська** доносять нам: Загальні збори для уконституованя філії Руського Тов-а педаґ. в Олеську відбудуть ся дня 22. серпня 1904 о 3½ год. пополудни з отсим порядком: 1) Отвореня зборів, 2) приступленя нових членів, 3) вибір голови і виділу, 4) внесеня членів. Просить ся Вєч. свьященників як і Ви. учителів Русинів з околиці о як найчисленнійшу участь. — *Основателі.*

— **Кандидати духовного стану** з етаніславської епархії, що хотять бути прийнятими до львівської духовної семінарії, мають внести

просьбу до станісл. єписк. консисторії до 1. н. ст. вересня, і отсі залучники: 1) Сьвідоцтво крещеня, що петент є сином законно вінчаных родичів гр.-кат. обряда; 2) Сьвідоцтво убожества, виставлене урядом парох. а потвержене староством; 3) Всі сьвідоцтва з відбутих наук гімназійних і сьвідоцтво зрілости. В разі перерви в науці сьвідоцтво моральности ствержене урядом деканальним і староством, де тоді пробував і чим займав ся; 4) Сьвідоцтво моральности ствержене урядом деканальним разом з прямишкою, що петент є стану вільного; 5) Сьвідоцтво лікарске о здоровлю петента і щіплєній віспі; 6) Сьвідоцтво в случаю принадлежаня до війска Просьба і залучники мають бути остемпльовані. Дня 15. н. ст. вересня мають кандидати явитись о 8. год. рано в катедральній церкві в Станіславові в цілі вислуханя Служби Божої, а овісля піддатись іспитови зі сьбіву церковного і доґматів християнської віри. По прийнятю має кождий кандидат виказатись власним єрейским молитвословом і «Ізборником служб церковних».

— **Подорож д-ра Кербера до Галичини.** Президент міністрів др. Кербер вїде дня 27. с. м. з Відня, а дня 30. с. м. приїде до Львова. В середу дня 31. серпня буде др. Кербер уділяти аудієнцій в намісниківській палаті і прийме представителів властей автономічних, державних і війскових. В переїзді з Кракова до Львова др. Кербер відвідає гр. Романа Потоцького в Лявцуті.

— **Звіт Дирекції ц. к. П. гімназії в Коломиї за рік шкільний 1903/1904.** Під сим заголовком появиля ся при кінці минулого місяця книжка, поділена як звичайно на дві части: наукову і урядову. В науковій часті поміщена розвідка проф. Івана Франчука п. а. «Женщини у Гомері». З урядової часті довідуємо ся, що учительський збір числив 20 членів, а учеників вислалося з початком 1903/4 р. 545⁰; в протягу року виступило 64, так що при кінці було 483⁴ учеників. Клясифікація була така: Перший степен з відзначенем одержало 28 учеників, перший степен 350², другий 35, третій 9, а повторити іспит позволено аж 59² ученикам. Оплату зложило в першій півроці 379 учеників, в другій 352², отже разом 731⁴ учеників в сумі 9520 К. Стипендістів було 5 на суму 957 К; завомогу з рад повітових заліщицької (2), коломиїської (12), косівської (4) і калузької (1) одержало учеників 19 на суму 450 К. На польський язык учацало 257 уч. Що-до рідної мови було народности руської 481², польської 1 і німецької 1, а що до віри, то гр.-к. обряду було 474², римо-к. 3, греко-східного 5 і мойсеєв. віросп. 1. З міста Коломиї ходило 77², з повіту коломиїського 113, прочі з інших повітів. Що до стану родичів, то було синів свьященників 82², урядників 33, народних учителів 55, міщан і ремісників 30, селян 232 і т. д. Поміч бідним ученикам уділяли три інституції, іменно Сьвято-Михайлівський Інститут, де було 27 учен., тов-о «Шкільна Поміч», котре удержує бурсу (34 учен.), а кромі сего видало на харч, одіж, мешканє і ліки потребующим ученикам підмогу в сумі 362.26 К і Бурса «Філії Руського Товариства педаґогічного», в котрій містилось 25 учеників. Кромі сего вплинули ще жертви, збирані при всяких нагодах, на загальну суму 379.69 К.

— **3 Тернополя.** Краєва рада шкільна дозволила, щоби уч-ники руської гімназії в Тернополі побирали науку гімнастики від 1. вересня с. р. в руській гімнаст. тов. «Сокол». — Вписи на науку гімнастики в «Сокол» будуть відбувати ся в днях 28, 29. і 30. с. м. в локалі тов-а від 5. до 6. год. вечер. — В «Руській Бурє» в Тер-

Чи винна она?

Коли почув з уст лікаря-друга, що для Богданка нема ратунку, коли повіряв, що дійсно смерть люта забере єму его потіху, его скарб, его жите — лице его блідає почорніло, очі, ті все сумні очі — зажарили якимсь страшним блеском, з кутиків его губ прошиб неясний, іронічно-болісний усміх.

Позірво спокійний, з тим іронічно-болісним усміхом вїшов у спальню, де на ліжочку кінчив жите его малий синок.

При малім сиділа заплакана мати. Згрідливим оком кинув на неї, брутально відсунув єї від ліжка дитяти, взяв дрожачими руками синка, а пригортаючи его розпалене тіло до своєї груди, болісно вдвлював ся в пригасаючі очі.

Ті очі, ті карі очі — то очі его жінки — то очі ось тої матери, котра через сльози вдвлювала ся в свого мужа.

Заскреготав зловищо зубами, скорим рухом олжив дитину на ліжку і мов божевільний вилєтів до свого кабінету.

Тут буде сам — не побичить тих очий.

Скорими кроками ходив по комнаті, стискав свою розпалену голову, потирив горяче чоло, начеб хотів прогнати з него страшну думку — не велось, бо все бачив перед собою ті очі, ті хороші очі свого синка, ті хороші очі его матери.

Ті очі впились в его душу, рвали єї кусниками, голова шуміла — він за хвилию нічо не чув, нічо не бачив — лиш пару тих очий карих.

Присів утомлений на кріслі, поволи повертав до рівноваги, зачав розважати цілий перебіг хвороби.

Так, добре пригадує собі сей день, коли просив, закликав єї, щоби не брала Богданка з собою на прогульку. Не послухала, пішла — єї сестри, подруги там мали бути — пішла... Чомуж би не мала піти. Вернула пізно, перемокнена. Богданко зимний поблід. Відтак горячка, запалене легких — лікарі — зойк — крик — болінь — страх — надія — а днесь!... Днесь за хвилину смерть, люта смерть забере его Богданка!... Єму знов потемніло в очах, знов втратив панованє над своїми гадками...

Хвилі минали тихо в цілім помешканю. В его комнаті ще тихше. Тяжке его зітханє переривало тишину.

Звільна підніс ся з крісла, опер ся на бюрко, в хвили, коли кинув оком на фотографію своєї жєни, страшєнний біль стиснув его горло, задрожав на цілім тілі — а з очий его потекли горячі сльози.

— Она винна... она... та ся его... ся кохана; ся дорога... она винна...

І в тій хвили така страшна лють ним заволоділа, так сильно зненавидів ту свою кохану, що здаєсь удусив би єї своїми руками, колиб зявилась тут.

Страшний зойк з сусідної комнати долетів его уший.

Рикнув, як ранений звір — зрозумів, се зойк матери. Стало ся; Богдан не жие!

За хвилинку був вже в спальні. Коли глянув на бідну матір, котра мов божевільна клячила над трупом его сина, коли побачив ту страшну болінь в єї очах, лагідно зближив ся до неї, нестливо погладив єї голову, мягкими словами молив, щоби успокоїлась...

Іван Босак.

Микуличин, 26. VII. 1904.

нополи було в сім році 84 питомців, 14 даром, а прочі за доплатою 5 до 30 К. З тих 84 бур- саків одержало при класифікації: 19 першу кля- су з відзначенням, 62 першу клясу, 2 поправку, а 1 другу клясу. — В Байківцях коло Тернополя відбудуть ся дня 21. с. м. перші заг. збори новозаснованої Читальні «Просвіти».

— **Вісті з угорської Руси.** В селі Вайдачка, що числить ледви 40 Русинів, прилученім до паро- хії Шарош-Потік, земліинського комітату, побу- довано церквцю, котрої посвячене відбулось дня 2. н. ст. серпня. — О. Михайло Артим, ру- ский парох з Бехерова пришівецької епархії і по- сол до угорського сойму, виголосив дня 4. с. м. палку мову в соймі, в якій піддав острій кри- тичній вимір справедливості на Угорщині. Чи- сленними фактами ілюстрував свою бесіду, де виказував, що бідному годі в угорських судах до- битись свого права. Звернувши також увагу прави- тельства на шкідливу роботу лихварів між руски- ми верхівниками на Угорщині. Посол з округа Берег, Ев. Барта, складав дня 2. с. м. в Іршаві перед своїми виборцями повольський звіт. Єго бесіду виголошено по малярски перекладом ру- ских виборців по руски о. Алекс. Коссеї. — Правительство отирає з днем 1. вересня в Уж- городі (Унгвар) державну дівочу школу. Дотепе- рішня віроісповідна, кальвінська, буде замкнена. — В монастири оо. Василян в Марія-Повч по- ставлено найовішньої конструкції органи до- відрав в латинськім обряді. Марія-Повч є од- ною з більших місцевостей відпустових на Угор- щині.

— **3 Калущини** одержуємо до поміщення вістку про сі два случаи покравдження Русинів-учителів: В Новім Калущин від кількох літ була на посаді старша учителька Русинка п. Марія Кречковска. Підчас пожежі Калуща нового згорів також будинок шкільний а з ним в ті рочи учительки, ко- тра на той час була виїхала до родини. Тепер п. М. Кречковска подала ся о нову посаду, але Рада шкільна окружна заявляє п. Кречковській, що посади для неї в калущкім повіті нема, хіба если хоче, то може йти на помічницю. Треба знати, що п. Кречковска має вже довголітню практику а при тим і іспит виділовий. А цілком не перешкаджало Раді шкільній надати само- стійну посаду в Негівцях Польці Ничаївній, ко- тра скінчила зледви 8. клясу і то приватно в калущкій школі. — Другий факт є оттакій: На посаду уривателя школи в Новяци, калущкого повіта, подали ся мж іншими: уриватель шко- ли зі Зборої п. Сенчина, Русин, чоловік стар- ший віком, з кільканайцятилітною практикою, з іспитом кваліфікаційним, батько родини, і Поляк, молодий учитель в Калущин, з доверва що не- давно укінченою матурою семінарицькою, п. По- ступальский. Мимо того Рада шк. надала посаду п. Поступальскому. Сі дві події викликали в Ка- лущині в кругах учительських велике огірчене- навіть між Поляками учителями, на інспектора тамошнього та старосту.

— **Пожар.** В Стрию вибух вчера вечером огонь і знищав 20 будинків межі ул. Словацкого а Шумляниною.

— **Радіотелеграфічна станція в Барі.** Дня 3. с. м. отворено першу телеграфічну лінію без дро- ту в полудневій Европі між Барі в Італії а Ан- тіварі в Черногорі. Обі станції є так уладжені, що сила їх апаратів сягає всего на 500 км. дов- круги. Станція в Барі лежить три кілометри від порту. Дві деревляні вежі злучені сталевим дро- том є високі на 50 м. Такі самі дві вежі сто- ять над морем коло Антіварі. Злука двох бере- гів Адриатського моря телеграфом без дроту стрі- тила ся була з перепонами зі сторони Австрії. Порт Антіварі на основі Берлінського договору належить вправді до Черногорі, але разом є під протекторатом Австрії. Перепони Австрії брли з політичних причин, з огляду на змаганя Італії, розширити свій вплив на Балкані. Вкінці Австрія згодилась ся на вложене станції в Анті- варі, бо станція лежить близько моря і в потре- бі один гранат з австрійського панцерника міг би ві збурити. На отворено лінії був сам Мар- ков, а перші телеграми вислав черногорський князь до кількох європейських монархів. Влади- телем сего телеграфу є а ерикаське «Товари- ство Марковото». Телеграфічні прилади мають три строї, з яких один забезпечує лінію перед переходом телеграм на Адриатськім морі через кораблі.

— **Напад на поїзд.** В неспівнім поїзді, ко- трий що вечера відїздить з Чкаго до Сант-Люї, 5 мушин, що їхали в однім з передїлів, убрали ся по дорозі в маски і з револьверами в руках війшли до вагонів, де по перзі жадали від всіх подорожних видачі готівки і дорожочинностей. Ніхто не міг ставити оно у розбишаки зібрав- ши около 3 тисячів долар і много дорожочин- ностей, потягнули за аля мону ливку і коли поїзд станув, повтікали в нїмні вічній.

— **Чим повинен займатися огородник в серпні?** В саді скінчили ми вже прати всякі ягідові овочі, а починає ся збирати літні грушки і яблос- ка, а также бросквині, морелі і деякі вчасні сливки. Притім треба вважати, щоби овочів не обривати, як то у нас кажуть, тай не трясти, а

дуже старанно збирати. Окрім того є ще важна робота і в шкільці. Тут треба очкувати на спяче очко, з агрест і порічки щепити на дичках. При швалірових деревах можна голі місця поправити очкуванем овочевими очками. Порічки і агрест повинно ся свіжко насаджувати, грядки з яго- дами треба виболоти і компостом та гноївкою погноїти. В яриновім огороді треба грядки пиль- но санати, особливо всякі каусти підгортати та гноїти і підлівати. Шпінак, осейні бураки треба тепер сіяти. Озиму цибулю, чеснок, тримбулку треба наново посадити. При кінці місяця сіємо кель і салату, аби на другий рік мати росаду. Цибулю треба збирати: як биле ще не зішло, то треба єго зігнути. В цвітнику заходимо ся, аби цвіти утримати, але мусимо подбати про слідуючий рік, бо тепер пора садити геранії, ан- глійські пеларгонії, фуксії, гвоздики, вербени, геліотроп (всаджуємо 6 штук в вазонку і лиш- емо їх так через зиму). Гвоздики можна роз- множувати, прикриваючи намолоди землею. Теп- пер пора садити кальцеоларії, первесниці, цине- рарії, цикламینی, пензи, незабудки, сілени і ве- лиси, а цибулькові рослини, як лілії, треба пере- садити, ранні глянціти повикопувати. Відци- ліла ділить ся і пересаджує ся.

— **Російських духоборців,** що поселили ся в Ка- наді в Манітобі, напав знова релігійний фанатизм. Много мушин, жінок і дітей опустило свої мешканя і удали ся в світ, шукати Спасителя. З собою не хотіли нічого брати, навіть поживи, але зібрали ся в громаду і пустились в світ без нічого. Убраня на них подерті; ціла громада може згинуть голодовою смертю, если не даст- відвести ся від того кроку. Канадійске прави- тельство є в великім клопоті, бо не знає, що робити з тою сектою Духоборці є люди чесні і добрі робітники, але коли їх нападє релігійний шал, не можна їм ані порадити, ані помочи.

— **Міжнародний конгрес соціялістів** почав вче- ра наради в Амстердамі. Предсідателем вибрано Ван Коля, а єго заступниками Япанця Ката- яму і Росіянина Плеханова. Коли предсідатель привітав обох заступників, они виступили і по- дали собі руки серед гримких окликів і оплесків. Опісля оба промовляли проти япансько-росій- скої війни.

— **Хороба очий у дробю** повстає переважно у того, котрий відзначає ся великими гребенями. Очи набирають воднистого вигляду, матери- зують і дріб марніє. Хороба тога єсть заразли- ва, длятого треба хорі птахи зараз відділити. Хорі очи треба зливати літною водою і перети- рати білою цинковою мастію. Дуже часто є то- та хороба получена є дифтерією, в такім при- падку треба хорій дріб зараз вбивати.

— **3 залізниць.** «Газета Львівскі» оголошує публічне розписанє достави матеріалів з дерева, яких ц. к. Дирекція держ. залізниць у Львові буде потребувати на рік 1905. Дотичні офери виготовлені на приписаних формулярах, можна вносити найпізнійше до дня 10. вересня с. р. го- дына 12 в полудне до згаданой Дирекції. Близші услія тої достави є подані в «Газеті львівській» з дня 14. серпня б. р. а можуть бути також уді- лені в III. і IV. департаменті ц. к. Дирекції дер- жавних залізниць у Львові.

З 15. липня с. р. заведено на шляху Policka- Zwittera в окрузі ц. к. Дирекції державних залі- зниць в Олумунці, мішаний поїзд ч. 1258, а поїзд ч. 1251, який до тепер курсував в противнім напрямі, тільки між Policka-Skutsch — заведено від станції Zwittera. Час відїзду і приїзду поїзду ч. 1251 між станціями Policka-Skutsch остав ся незмінений.

— **Дрібні вісті** Now-ий Reform і доносять із Снятина, що в тамошній Касі хорих викрито дефравдацію, якої мав допустити ся уривате- ль каси, Густав Ракус. В тій справі заряжено судове слідство. — Новонародженого російского наслідника престолоа Алексея іменував цар «геть- маном всіх козаків».

— **Поетичний кутик.**

Михайлови Францови.
Щасливий той, хто біль і горе
Уміє сховати і здавити в собі;
Як біль му серце мов залізом поре,
Каже до него: і ти стихнеш в гробі...

Та щасливіший, хто біль і горе
Залде відразу тихою сльозою:
Обітре око, стисне серце хорє
І йде до праці скорою ходою.

Найщасливіший, кому біль і горе
Лиш на хвилину голов на груди схилить;
Той життя ниву дальше мужно оре
І сьміло в очи пристрасти ся дивить!
24. 7. 1904. Павло Курієв.

— **3 львівської архієпархії.** В дім пресвитери- яльний в цілі рукоположеня зістади прийаті отсі- рандидати стану духовного: Вас Гургуда, Волод. Сваричевский, Вас. Мереньків, Волод. Яримович, Вас. Павула, Модест Соболта, Петро Курдидик, Іван Адам, Стеф. Новосад, Никола Демків, Андр. Гавришак, Евст. Барановский, дальше двох укін- чених богословів в Інсбруці а іменно: Дмитр.

Яремко і Йос. Боцян і один римлянин Алекс. Малицький.

— **3 станіславівської епархії.** Завідателем усе- цкого деканату іменованій о. Льонгін Скаліш з Задарова. — Радниками єпископської консисто- рії іменовані оо: Адріян Добрянський, катехит гімназії в Бучачі і Посиф Билинкевич в Руко- миши, бучацького дек. — Увільнені від конкур- сового іспиту оо: Лев Бірецький на 6 літ, Михай- ло Садовский на 6 літ, Онуфрій Вергун на літ, Адріян Добрянський на завсе, Алекс. Базилевич на 6 літ, Іван Гоговатюк на 6 літ, Порф. Горді- евский на 6 літ, Іван Глібовицький на завсе, Михайло Сімович на 6 літ. — Право відправля- ти дві літургії одержали оо: Стефан Петрик в Потоці зол., декан. бучацького на 1 рік, Дмитро Курдидик в Циганах на 3 неділі, Григ. Козицький в Залучу на 1 рік. — Платню для прив. сотру- дників призвано: в Слободі лісн. і Побережжя на один рік. — Відпустку для поратованя здоровля одержали оо: Евг. Филіпович в Станіславові на 9 неділі, Теоф. Билинкевич в Раківці на дві неділі, Ант. Одживицький в Жвизномірі на 4 не- ділі, Николай Кейван в Ключеві мал. на 3 неді- лі, Влнк. Кузик в Осівцях на 4 неділі, Іван Сін- галевич в Белелуї на 6 неділі, Клим. Соневич- кий в Гадинківцях на 4 неділі, Айталь Кобринь- ский в Раківці на 2 нед., Теоф. Глібовицький в Тростянці на 1 місяць, Йосиф Тихович в Хліб- чині на 2 місяці (ведене уряду дек. жуківського поручено о. містодекан. Ілії Мардаровичеви в Камінках вел.), Йосиф Билинський в Обертині на 1 місяць, Володимир Билинкевич в Кривень- ким на 3 місяці, Лев Ольшанський в Джурині на 2 неділі, Денис Вакулинський в Русові на 6 не- ділі, Іван Одноріг в Жвачеві на 6 неділі, Пе- тро Павлюк в Озерянах на 1 місяць, Михайло Мотюк в Похівці на 2 1/2 неділі, Д. В. Дворянин в Межигірцях на 6 неділі.

— **3 перемискої епархії.** Презенту одержали: Михайло Кузьмак на Явірник руский, Іван Со- занський на Волощу, Ілія Левицький на Боратин дек. порохницького, Денис Гичко на Рипляву. — Відзнаки крилошанські одержав Лєз Папп пар. в Туляголовах. — Відпустку для поратованя здо- ровля на 1 неділі одержав Алексей Лебедович. — Намісництво продовжило дотацію з фонду релігійного на дальший один рік для управляю- чого сотрудника в Залужі, дек. ольховецького.

Родимці!

Бодрім ся! Сям кличом, що і філософ римський відзивав ся до своєї сусільности: «in corpore sano, mens sana» — відзиваємо ся і ми Соколи столиці галицької Русі до Вас, любі Родимці! Той клич то наша будучність — а метою єї є не лиш розвій сил духових, але і фізичних.

Пам'ятаймо, що і найбільший розвій духо- вий унадає з занедбанем сил фізичних.

Ми скитаємо ся під тином — ми не в силі навіть прийняти у себе гідно наших чужих дру- гів, бо не маємо власної хати.

Ми відчули сей біль, се прикре упослідже- нє і ми — ми зірвались до лету.

Родимці! не зливайте наших крил водою додайте нам сили, додайте відваги до лету.

Ми не жадаємо великих жертв від Вас, не жадаємо посвятити — жадаємо лише дрібної при- слуги, якої ворогови не відмовляє ся.

Ми видали облігації по 10 К, зворотні найдальше до десять літ.

Се підвалина наша, за котру мусить ста- нути наша власна хата. Родимці! розкупіть ті облігації, позичте нам тих десять корон, котрі в протягу десять літ зобов'язуємо ся звернути — а здвигнемо величний храм слави для Вас, для нас — для нашої бідної Русі-України.

Ми пересвідчені, що не найде ся ніодин сьвідомий Русин-Українець, котрий не уважав би за свій народний обовязок поперти наші змаганя і закупном тих облігацій-позичок при- чинити ся до здвигнення гідної столичного міста «Сокольні» — в якій кріпиться буде в здоровім тілі сильний дух.

Не ударяємо в штучну струну патріотизму, бо думаємо, що так само кождий сьвідомий ду- має.

Ми в тій гадці видали ті облігації.

Зголошувати ся по облігації письменно або лично можна все у д. Ів. Бачинського, ка- снера «Дністра» — або в «Соколі», Львів, ул. Підвале ч. 7.

Комісія для будови дому «Сокола» у Львові.

Наука, штука, література.

— Нива ч. 9 з 15. серпня 1904 містять оті статі: Япанофілство Європи. — Совість і грижа совісті. — Проповідь в празник Преображення Господа. — Наука на ведлію XII по Сош. св. Духа. — Начерк проповіді на 13. ведлію по Сош. св. Духа. — Польскій сьвященик до руского Епископа. — Духовна місія в Печевіжніні. — Хроніка і бібліографія.

— Учитель ч. 15, з 5. серпня 1904, визначає ся богатим і цінним змістом. Отсе статі того числа: Осип Федькович — шкільним інспектором. — Новий напрям в науці класи I-ої школи народної. — Звіт з учительских віч. — Про школи елементарні від найдавніших часів. — Методика всемирної історії. — Основні одиниці в фізиці. — Садочок при школі. — Новинки. — Оповідення і конкурси. — До сего числа долучено чотири картки реферату л. з. «Про падучі звізди».

Телеграмм

з дня 16. серпня.

Ішль. Цісар в товаристві генерал-адютанта гр. Пара і прибічного адютанта кв. Дітріхштайна виїхав нині рано до Марьенбаду.

Відень. Міністер заграничних справ гр. Голуховский повернув нині з Ішлю.

Париж. Echo de Paris доносить, що Комб має з початком вересня виголосити політичну промову, в якій представить погляд правительства на справу епископів з Лявалю і Діону та на справу розділу Церкви від держави.

Вашингтон. Американське правительство приказало своїй ескадрі виїхати зі Смирни, бо Порта сповнила жаданя Сполучених Держав і спір покличив ся.

Берлин. Ген. Трота доносить з Гамакалі, що побив Герерів і заняв сю місцевість. З Німців полягло кількох офіцирів і поверх 50 рядових, а багато в ранених.

Надіслане.

Др. МIRON Вахнянин

лікар клініки львівского універ., б. лікар клініки проф. Лайдена в Берліні
ординує у внутрішних недугах від 3—5 попол.
ул. Академічна ч. 26. (мезанін).

ОКУЛІСТ

Др. ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує
при ул. Личаківській ч. 19 А від 11—12 і від 4—5.

БРАТЯ ТЕРЦІЯРІ СВ. ФРАНЦА

(у Львові, ул. Млепарівсна ч. 15) займають переважно в зимовій порі, убогих працею при виробі меблів гнутих із сирого матеріялу (огнблывані, політуровані, вишлітані і складані). Ті меблі, старанно і тревало зроблені, продає ся по приступних цінах. В вартатах Братів Терціярів можна також направляти меблі. Меблі до направи або закуплені привозять і відвозять висилані вози або несуть убогі діти остаючи в тім заведеню. (8—10)

Читайте!

Читайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство «Просьвіти» бажаючи, щоби в кожній руській хаті находили ся Твори Тараса Шевченка, видає семі днями найдешевший збірник сих творів п. з. «ПОЕЗІЯ Т. ШЕВЧЕНКА». Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнішою окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір європейских книжків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опушту. Висилає ся тільки за надісланем 2 кор. 30 сот. на адресу: КАНЦЕЛЯРИЯ «ПРОСЬВІТИ» у ЛЬВОВІ (Ринок ч. 10).

Найновіший твір

Л. ЛОПАТИНСЬКОГО
ПАРАЦЯ

КОМЕДИЯ В 3 АКТАХ ЗІ СЬЛІВАМИ
(з побуту літників)

визначає ся невичерпаним йовіальним гумором і жвавим діяльогом. Ся комедия збогачує знатно галерию типів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмійністія ситуацій і характерів розмішена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедия падає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедії упростіженим недотепою, але противно має нагоду посміятися ся трохи і з містових літників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

Ціна 2 кор.

Набути можна у накладчика С. Горука у Львові, пл. Домбровского ч. 1, і в книгарнях.

— Красва Рада шкільна апробувала слідуєчі виданя Руского Тов-а педагогічного на нагородивильности і до бібліотек шкіл народних:

	(брошуров.)	(оправл.)
Оповіданя для дїтїй	40 сот.	54 сот.
Оповіданя Катренка	40 "	54 "
Оповіданя Коцюбинського	40 "	54 "
Переклади Кримского	40 "	54 "
Дятчї оповіданя, Мамин Сибїрка	30 "	54 "
Байки Пушкина	30 "	"
Оповіданє Марка Вбвчка ч. I.	30 "	44 "
Марта Борецка	40 "	60 "
На вірїчках	30 "	44 "
Народні думи, д-ра Пачовского	40 "	60 "
Казки, гр. А. Толстога	40 "	54 "
Поєми, О. Кониського	30 "	44 "
Показана лож, комедийка	20 "	34 "
Малий сьпіванник	20 "	"
Серед цвітїв, комедия в 2 дїях	16 "	30 "
Лис Микита, Гете-Франко	1 К	1 К 30 "
Перша китичка, Ярошинської	20 сот.	"
Друга китичка, Ярошинської	20 "	"
обі разом		54 сот.
Андерсен, Казки IV і V ч.	50 "	"
5 частїй разом опр.		2 К 90 "
Для шкіл виділових апробовано:		
Дивні пригоди комаха, Сангвіна	48 сот.	75 сот.
Інститутка, М. Вовчка	40 "	60 "
Шекспір в повістках	30 "	60 "

Александр Стефан — В. Щурат.
УЧЕБНИК Французької мови
Часть I. Апробований для всіх середних жєньских шкіл.
Примірник оправлений в полотно 2 К 50 с. (на поштову пересилку 15 с). Купити можна лиш в Рускїм Інституті для дївчат в Перемишлї

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Лев Лопатинський.
Беата і Гальшна

трагедия з другої половини XVI віку в 5 актах.
Ціна 1 К.
Ще з р. 1891 прихильно оцінена референцом крєвного драматичного конкурсу, др. Евг. Олесницьким, а відтак перероблена наново, ся драма відзначає ся скондензованою акцією, трогаячими сценами і вірними характерами на тлі історичного кольориту. Тому і в читаню не тратить свого вражіння.
Набути можна в Ставропольській вигарин у Львові

ОБЕЗПЕЧАЙТЕ БУДИНКИ, ДВИЖИМОСТИ, ЗБІЖЄ І ПАШУ

проти огневих шкід

в одинокім рускїм Товаристві асекураційнім

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ДНІСТЕР опирає ся на взаїмности членів, то значить, звертає членам щорічну чисту надвижку. Звороти виносили за р. 1900, 1901 і 1902 суму 219.332 кор. т. є 8%.

ШКОДИ ліквідує ДНІСТЕР скоро при участі місцевих членів і делегатів. Від 1893 до 1903 виплатив ДНІСТЕР відшкодовань на суму 4.161.669 кор.

ФОНДИ ДНІСТРА з кінцем 1903 р. виносять 1.013.691 кор. і уміщені в цупілярних цінних паперах.

ПОЛІСИ ДНІСТРА приймає при повичках Банк крєввий і каси ощадности. АГЕНЦІЇ ДНІСТРА находять ся у всіх містах, містечках і многьх селах і легко кождому обовязачити ся через агента; ДНІСТЕР уділяє агентам господарям, де єще на більший округ нема агента. Агенти заробили вже 537.815 кор. провізії.

НА ЖИТЄ треба обезпечити ся через ДНІСТЕР в Товаристві крєввєскїм; власну провізїю від таких обезпечень дає ДНІСТЕР на рускі добродійні ціли; тому на жите обезпечайте ся тільки через ДНІСТЕР.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР“

у Львові, ринок 10, в домі «Просьвіти».